

**Statistikdokumentation for
Fredede bygninger og fortidsminder 2015**

1 Indledning

Formålet med statistikken er at skabe et samlet overblik over de danske fredede bygninger og fredede fortidsminder, herunder også ny- og affredninger. For fredede bygninger findes data fra 2012 og frem. For fredede fortidsminder findes oplysninger fra 2010 og frem. Der er blevet fredet bygninger i Danmark siden 1918.

2 Indhold

Statistikken viser antallet af fredede bygninger og fredede fortidsminder:

For fredede bygninger findes oplysninger om bygningstype fx stuehuse, garager mv, og opførelsesår fordelt på regioner. For fredede fortidsminder findes oplysninger om anlægskategori fx bebyggelse, transport mv., fordelt på regioner.

Herudover findes tal for nyfredninger og affredninger.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Statistikken viser antallet af fredede bygninger, fredede fortidsminder samt nyfredninger og affredninger fordelt på regioner. Slots- og Kulturstyrelsen administrerer og træffer afgørelser om fredninger. De fredede bygninger har særlige arkitektoniske eller kulturhistoriske kvaliteter, der fortæller om betydningsfulde perioder i landets historie, der kan siges at have national betydning. Fredede bygninger er fredet efter bygningsfredningslovens § 3, stk. 1: "Kulturministeren kan frede bygninger og selvstændige landskabsarkitektoniske værker af væsentlig arkitektonisk eller kulturhistorisk værdi, som er over 50 år gamle. Uanset deres alder kan bygninger og selvstændige landskabsarkitektoniske værker dog fredes, når det er begrundet i deres fremragende værdi eller i andre særlige omstændigheder". Enkelte bygninger er automatisk fredet efter § 4, fordi de er opført før 1536. Der kan være overlap mellem fredede bygninger og fredede fortidsminder, primært i forbindelse med middelalderruiner og -voldsteder. I statistikken er de fredede bygninger inddelt i bygningstyper fx stuehuse, opførelsesår og region.

De fredede fortidsminder er fredet efter museumslovens §29 e: "Der må ikke foretages ændring i tilstanden af fortidsminder. Der må heller ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, der fastlægger skel gennem fortidsminder. Stk. 2. De typer af fortidsminder, der er omfattet af beskyttelsen efter stk. 1, er optaget i bilaget til loven. Stk. 3. I bilaget til loven er fastsat, at visse typer af fortidsminder kun er omfattet af forbuddet i stk. 1, når ejeren har modtaget en meddelelse fra kulturministeren om deres tilstedeværelse. For fortidsminder under terræn eller under bygninger kan kulturministeren i forbindelse med meddelelsen bestemme, at beskyttelsen efter stk. 1 udstrækkes til ejendomsskellet.

De fredede fortidsminder er inddelt i anlægskategori fx begravelser og fordelt på region.

2.2 Grupperinger og klassifikationer

Ikke relevant for denne statistik.

2.3 Sektordækning

Ikke relevant for denne statistik.

2.4 Begreber og definitioner

Fredede bygninger: Kulturstyrelsens oplysninger om antal fredede bygninger er en sammenlægning af antallet af ejendomme med en eller flere fredninger. Det er tidligere vurderet og fastsat hvor mange bygninger de enkelte fredninger gennemsnitligt omfatter. En byejeendom kan omfatte forhus, et sidehus og et baghus. Det vil sige tre bygninger i Slots- og Kulturstyrelsens forståelse. I BBR vil ejendommen i mange tilfælde være registreret som kun én bygning. Tilsvarende opfatter Slots- og Kulturstyrelsen. Een firlænget gård som fire bygninger. I BBR registret kan en firlænget gård være tildelt kun et enkelt bygningsnummer, der dækker de fire længer. I andre tilfælde kan den have seks bygningsnumre, idet den ene længe kan have flere bygningsnumre, dele af to længer kan have et bygningsnummer osv. Derfor er der ikke sammenlignelighed mellem denne opgørelse og opgørelser udelukkende baseret på udtræk fra BBR.

Fredede fortidsminder: Enhed for statistikken er antal lokaliteter med fredede fortidsminder. Statistikken er opgjort med én anlægstype pr. fredede fortidsminde. Dette er gjort for at øge overskueligheden. Et fredet fortidsminde kan bestå af fx en gravhøj med et stenbygget gravkammer indeni. Et sådant anlæg vil tælle som ét fredet fortidsminde med anlægstypen gravhøj, som er det synlige fortidsminde i landskabet.

Ny- og affredninger: Antallet af nyfredninger og affredninger pr. år er opgjort efter en anden metode end antallet af aktuelt fredede bygninger. Nyfredninger og affredninger opgøres på grundlag af gennemførte sager det pågældende år. Disse kan omfatte 0, 1 eller flere bygninger. Ved udvidelse af en eksisterende fredning med bygningens omgivelser (have, gårdsplads, fortov e.l.) er der således gennemført en ny fredning, uden at antallet af fredede bygninger derved er blevet forøget.

2.5 Enheder

- Fredede bygninger: Enhed for statistikken er antal bygninger, og ikke antal ejendomme.
- Fredede fortidsminder: Enhed for statistikken er antal lokaliteter med fredede fortidsminder. Statistikken er opgjort med én anlægstype pr. fredede fortidsminde.

2.6 Population

De fredede bygninger og fortidsminder, der er registreret i de nationale registre: "Fredede og bevaringsværdige bygninger" (FBB) og "Fund og fortidsminder". Disse registre anvendes primært til administrative formål, og statistikken afspejler derfor de administrative praksisser.

2.7 Geografisk dækning

Danmark.

2.8 Tidsperiode

- For Fredede Fortidsminder dækker statistikken perioden fra 2010 og frem.
- For Fredede bygninger dækker statistikken perioden fra 2012 og frem.
- For nyfredninger og affredninger dækker statistikken perioden fra 2012 og frem.

2.9 Basisperiode

Ikke relevant for denne statistik.

2.10 Måleenhed

- For fredede bygninger: Antal bygninger.
- For fredede fortidsminder Anlægstype fx en gravhøj.

2.11 Referencetid

Der opgøres pr. 31.12 i det pågældende år.

2.12 Hyppighed

Årlig.

2.13 Indsamlingshjemmel og EU regulering

Bygningsfredningsloven § 20, stk. 4: 8a: Kulturministeren fører en offentligt tilgængelig liste over fredninger efter loven. Kulturministeren udarbejder og ajourfører oversigter over fredninger efter loven, herunder fredningernes bærende fredningsværdier. Museumsloven § 39: Kulturministeren fører de centrale registre over kulturhistorie og kunst og over arkæologiske lokaliteter og fundsteder. Kulturministeren stiller registrene til rådighed for offentligheden og relevante myndigheder.

Dataindsamlingen er ikke baseret på en EU-regulering.

2.14 Indberetningsbyrde

Ingen direkte respondentbyrde da data udtrækkes fra administrative registre.

2.15 Øvrige oplysninger

Øvrige oplysninger kan fås ved henvendelse til Danmarks Statistik.

3 Statistisk behandling

Danmarks Statistiks opgave i forbindelse med denne statistik er udelukkende at kvalitetssikre og viderebringe informationer, som er udvalgt, indsamlet, bearbejdet og formidlet af andre statistikproducenter/dataleverandører. Der henvises til de originale kilder for en detaljeret gennemgang af den statistiske behandling.

3.1 Kilder

Data leveres af Slots- og Kulturstyrelsen på baggrund af udtræk fra de nationale registre: "Fredede og bevaringsværdige bygninger" (FBB) og "Fund og fortidsminder". Disse registre anvendes primært til administrative formål, og statistikken afspejler derfor de administrative praksisser. I forhold til fredede bygninger, er det Bygnings- og Boligregistrets (BBR) grunddata, der danner grundlag for tabellerne, idet, Kulturstyrelsens bygningsregister er baseret på import af bygningsdata fra OIS (Offentlig Information Server).

3.2 Indsamlingshyppighed

Årligt.

3.3 Indsamlingsmetode

Data leveres af Slots- og Kulturstyrelsen.

3.4 Datavalidering

Data sammenlignes med tallene fra de seneste år, og data fejlsøges for dubletter.

3.5 Databehandling

Hvis der findes dubletter i materialet kontaktes Slots- og Kulturstyrelsen.

3.6 Korrektion

Der laves ikke korrektioner af data udover hvad der allerede er beskrevet under datavalidering og databehandling.

4 Relevans

Brugerne er bl.a kommuner og organisationer.

Der er ikke gennemført en egentlig brugertilfredsundersøgelse.

4.1 Brugerbehov

Kommuner og regioner, ministerier, organisationer, pressen, politikerne, private virksomheder og privatpersoner.

4.2 Brugertilfredshed

Der er ikke gennemført en brugertilfredsundersøgelse for denne statistik.

4.3 Fuldstændighed af data

Ikke relevant for denne statistik.

5 Præcision og pålidelighed

Der kan være overlap mellem fredede fortidsminder og fredede bygninger, især i forbindelse med middelalderruiner og –voldsteder og fredede bygninger på disse. Registreringen i registret for både fredede bygninger og fortidsminder foregår manuelt og med en vis forsinkelse i forhold til beslutningen af fredning.

5.1 Samlet præcision

I perioden 2010-2015 foretager Slots- og Kulturstyrelsen en systematisk gennemgang af landets fredede bygninger, så der skabes bedre viden om fredningsværdier i de fredede bygninger. Det er første gang i bygningsfredningens historie, at der foretages en systematisk gennemgang af landets fredede bygninger. Der kan være overlap mellem fredede fortidsminder og fredede bygninger, især i forbindelse med middelalderruiner og –voldsteder og fredede bygninger på disse, hvilket betyder at der kan ligge en fredet bygning på et fredet fortidsminde ved fx at en herregård er opført på et voldsted dvs at der er to forskellige fredninger på den samme lokalitet.

5.2 Stikprøveusikkerhed

Ikke relevant for denne statistik.

5.3 Anden usikkerhed

Registreringen af de fredede bygninger foregår manuelt, så der er en vis forsinkelse, fra fredningsbeslutningen er taget, til den er indført i registeret. Bl.a. bliver der ikke registreret noget, før den lovfæstede fire ugers klagefrist er udløbet. Der kan også være fejl i koblingen mellem fredningsdata og de bygningsdata, der importeres BBR-registeret.

Der er også usikkerheder i forhold til registrering af fredede fortidsminder. Her foregår registreringen også manuelt og der er en forsinkelse fra fortidsmindet besigtiges i marken til fredningen er indført i registeret.

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på [Adfærdskodeks for europæiske statistikker](#). Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, beslutes og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

Registreringen af de fredede bygninger foregår manuelt, så der er en vis forsinkelse, fra fredningsbeslutningen er taget, til den er indført i registeret. Bl.a. bliver der ikke registreret noget, før den lovfæstede fire ugers klagefrist er udløbet.

For fredede fortidsminder foregår også registreringen også manuelt og der er en forsinkelse fra fortidsmindet besigtiges i marken til fredningen er indført i registeret.

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med [Danmarks Statistiks revisionspolitik](#). De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

Der offentliggøres kun endelige tal.

6 Aktualitet og punktlighed

Statistikken udgives en gang årligt pr. 20. februar og publiceres normalt uden forsinkelse i forhold til det annoncerede tidspunkt.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Statistikken udgives en gang årligt pr. 20. februar.

6.2 Publikationspunktlighed

Statistikken publiceres normalt uden forsinkelse i forhold til det annoncerede tidspunkt.

7 Sammenlignelighed

Tallene kan sammenlignes over tid. Fredede bygninger fra 2012 og fredede fortidsminder fra 2010. Der findes ikke umiddelbart nogen internationalt sammenlignelige tal på området.

7.1 International sammenlignelighed

Der findes ikke umiddelbart nogen internationalt sammenlignelige tal på området.

7.2 Sammenlignelighed over tid

Tallene kan sammenlignes over tid. Fredede bygninger fra 2012 og fredede fortidsminder fra 2010.

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Som beskrevet i begreber og definitioner er der flere måder hvorpå man kan opgøre antallet af fredede bygninger. Dette bør man være bevidst om ved sammenligning af andre opgørelser over fredede bygninger i Danmark.

7.4 Intern konsistens

Ikke relevant for denne statistik.

8 Tilgængelighed

Statistikken publiceres i NYT fra Danmarks Statistik og Statistikbanken. Tabellerne i Statistikbanken opdateres en gang om året. Der offentliggøres en Nyt fra Danmarks Statistik hver fjerde år.

Statistikbanken:

FRED1: De fredede bygninger er fordelt på region, ejendomskategori bygningstype og opførelsessår i interval af 50 år. FRED2: De fredede fortidsminder er fordelt på region og fortidsmindekategori. FRED3: Antallet af bygningers og fortidsminders nyfredninger samt affredninger pr. år.

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: [Udgivelseskalender](#).

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 09:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet. Temapublikationer mv. kan offentliggøres på andre tidspunkter af dagen. Rigsstatistikeren kan beslutte, at sådanne publikationer kan udleveres før udgivelsestidspunktet, fx til interessenter og pressen.

8.4 NYT/Pressemeddelelse

Der offentliggøres en Nyt fra Danmarks Statistik hvert fjerde år: [Link til nyt](#).

8.5 Publikationer

Ikke relevant for denne statistik.

8.6 Statistikbanken

[Link til Statistikbanktabeller](#)

8.7 Adgang til mikrodata

Der er ikke adgang til mikrodata.

8.8 Anden tilgængelighed

Ikke relevant for denne statistik.

8.9 Diskretioneringspolitik

I følge [Danmarks Statistiks diskretioneringspolitik er det ikke nødvendigt at diskretionere statistikken. [Se Danmarks Statistiks fortrolighedspolitik](#)

8.10 Diskretionering og databehandling

Ikke relevant for denne statistik.

8.11 Reference til metodedokumenter

Ikke relevant for denne statistik.

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i deltageret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontoret Erhvervslivets Udvikling. Den statistikansvarlige er Berit Taul, tlf. 39 17 38 81, e-mail: bpd@dst.dk

9.1 Organisation

Danmarks Statistik

9.2 Kontor, afdeling

Erhvervslivets udvikling, Erhvervsstatistisk

9.3 Kontaktpersonens navn

Berit Taul

9.4 Kontaktpersonens funktion

Statistikansvarlig

9.5 Adresse

Sejrøgade 11, 2100 København Ø

9.6 E-mailadresse

bpd@dst.dk

9.7 Telefonnummer

39 17 38 81

9.8 Faxnummer

39 17 39 99